

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Mediáció a szabálysértési eljárásban

Szerző:

dr. Fekete Máté

Kazincbarcika, 2017. április 24.

„A bűncselekményeket jobb megelőzni, mint büntetni.”

(Cesare Beccaria)

Bevezetés

Cesare Beccaria máig helytálló alaptétele szerint: a bűncselekményeket jobb megelőzni, mint büntetni. Beccaria ezzel a kijelentésével a bűnüldözés elé helyezte a preventív társadalmi feladatokat.

A büntetőjog megtorló jellege, az egyén megbüntetése mind a mai napig megtalálható a büntető igazságszolgáltatásban, azonban idővel egyre nagyobb hangsúlyt kaptak az olyan kriminálpolitikai elképzelések, amelynek középpontjában nem az elkövető és annak megbüntetése, nem az elkövetett cselekmény megtorlása áll, hanem a felelősségvállalás alternatív módjának a lehetővé tétele, valamint a sértett szerepének és eljárásbeli részvételének a megerősítése.

Olyan büntetéseket kell tehát keresni, amelyek előtérbe helyezik a sértett érdekeit, és a számára nyújtandó kártalanítást.¹

A fentire figyelemmel a büntető igazságszolgáltatással szemben az alábbi célok megvalósítása fogalmazhatóak meg.

A büntető igazságszolgáltatásnak úgy kell a konfliktusban érdekelt felek - az elkövetők és a sértettek - számára érthető és értékelhető módon szolgáltatni az igazságot, hogy ezzel maga a norma és annak erkölcsi tartalma erősödjön. Egyúttal pedig, jogállami módon és keretek között prevenció célkitűzéseket is el kell érnie, azaz hozzájárulnia a hasonló konfliktusok kialakulásának, az ismételt elkövetővé és áldozattá válásnak a megelőzéséhez.²

---

¹Barabás A. Tünde: Börtön helyett egyezség? Mediáció és más alternatív szankció Európában, 2004., Complex Kiadó, 9. o.

²Beck László, Dr. Fleck Zoltán, Dr. Gyulavári Ágnes, Iványi Klára, Kánya Kinga, Dr. Navratil Szonja, Wagner János: A büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenység bevezetésének tapasztalatai Magyarországon. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Országos Bűnmegelőzési Bizottság http://bunmegelozes.easyhosting.hu/dok/b_ugyek_mediacio.pdf (2017. 02. 25.)

A normastabilizáció és a prevenció mellett azonban a büntetőjognak jóvátételt is biztosítania kell a jogaiban megsértett áldozatnak.³

Ezeket a célokat leginkább a resztoratív (helyreállító) igazságszolgáltatás intézményével lehet elérni.

A resztoratív igazságszolgáltatás megteremtése egy olyan új igazságszolgáltatási rendszer kiépítését jelenti, amely elveti a klasszikus irányzat megtorló és tettarányos büntetési rendszerét, átveszi és tovább fejleszti a pozitívista irányzat nevelésen alapuló prevenciós rendszerét, és a felelősségre vonás középpontjába állítja az áldozatok kártalanítását, sérelmeiknek orvoslását, s igyekszik biztosítani az áldozatok és az elkövetők megbékélését.⁴

A helyreállító igazságszolgáltatás alkalmas az áldozat által elszenvedett érzelmi, anyagi sérelmek reparálására, biztonságérzetének helyreállítására. Általa a bűnelkövető közvetlenül szembesülhet bűnös cselekményének következményeivel, mivel alkalmat kap arra, hogy feldolgozza felelősségét.⁵

Mindezek mellett egyszerű és gyors eljárás, amely gyors és konkrét választ ad az egyén felé, és egyéni megoldások kidolgozását teszi lehetővé.⁶

1. Resztoratív (helyreállító) igazságszolgáltatás és mediáció

1.1. Resztoratív (helyreállító) igazságszolgáltatás

Az igazságszolgáltatási rendszerek három fajtáját különböztetjük meg.

1. / A retributív, megtorló igazságszolgáltatás

Lényege, hogy a bűncselekmény a szabad akarat következménye, csak az egyéntől függ, hogy milyen

---

³Dr. Kondorosi Ferenc: Büntetőpolitikai reform Magyarországon. 25.)

<http://bv.gov.hu/bortonugyi-szemle> (2017. 02.

⁴Dr. Vigh József: A kárhelyreállító igazságszolgáltatás eszközei a büntető igazságszolgáltatás rendszerében. <http://jesz.ajk.elte.hu/vigh14.html> (2017. 02. 25.)

⁵Beck i.m.

⁶Herke Csongor: A sértett - terhelt mediáció szerepe a bűnmegelőzésben. <http://pecshor.hu/periodika/2003/herke.pdf> (2017. 02. 25.)

magatartást tanúsít, s ezért a bűnösség megállapítása után a tett súlyával arányos megtorlási céllal kiszabott büntetés az indokolt és igazságos. A retributív igazságszolgáltatási rendszerben az igazságszolgáltatás az elkövető és az állam viszonyára redukálódik, az áldozat, a bűncselekménnyel okozott kár és sérelem elszenvedője kívül marad az igazságszolgáltatás hatáskörén.⁷

2./ A preventív, megelőző igazságszolgáltatás

Lényege, hogy az emberi magatartás közvetlenül az ember pszichikus állapotából és az objektív szituációs hatásokból fakad, közvetve pedig a személyiséget formáló múltbeli környezeti és genetikai hatások okozata, vagyis nem az objektív viszonyoktól független *“szabad akarat”* megnyilvánulása. Tehát a büntetés nem épülhet tisztán a cselekmény súlyára, s így az ítékezés során az elkövető személyiségét, genetikai és társadalmi adottságait is figyelembe kell venni. A megtorlás, az elrettentés nem lehet a büntetés fő célja, hanem az elkövető személyiségét, genetikai adottságait és társadalmi körülményeit is figyelembe kell venni, s ennek alapján a bűncselekmények megelőzését kell előtérbe állítani, a büntetés fő céljának tekinteni, s a büntetést nem tettearányosan, hanem individualizáltan, az elkövető személyiségéhez és életkörülményeihez igazítva kell kiszabni.⁸

3./ A kárhelyreállító (resztoratív) igazságszolgáltatás

A resztoratív igazságszolgáltatási koncepció a bűncselekmény áldozatát helyezi a büntető igazságszolgáltatás középpontjába. Ez az álláspont abból a tényből fakad, hogy az áldozat vagy sértett szenved el a vagyoni kárt vagy egyéb sérelmeket. Ezért az igazságszolgáltatás fő feladata az áldozat kártalanítása, a bűncselekmény előtti állapot visszaállítása, de legalább az arra való törekvés. Az elkövető nevelése és a büntetése csak ezek után következhet, amilyen mértékben erre még szüksége van a társadalomnak. Ebben az igazságszolgáltatási rendszerben az áldozat kártérítése mellett nagy szerepe van az elkövető rehabilitálásának és a közösség bevonásának az igazságszolgáltatásba.⁹

Olyan választ kíván adni az incidensre, mely az okozott kárt vizsgálja, annak helyreállítására,

---

⁷Dr. Vigh i.m.

⁸Dr. Vigh i.m.

⁹Dr. Vigh i.m.

orvoslására törekszik azzal, hogy a bűncselekményt elsősorban emberek, közösségek és kapcsolatok megsértéseként jellemzi.¹⁰ Míg a hagyományos büntető igazságszolgáltatás a bűncselekményt az állam ellen elkövetett tettként értékeli, addig a helyreállító igazságszolgáltatás személyek közötti konfliktusként tekint rá.¹¹

A resztoratív igazságszolgáltatás nem az elkövetett cselekményre koncentrál, nem azt nézi, hogy mi történt, hanem a problémamegoldásra helyezi a hangsúlyt, azaz arra, hogy a jövőben minek kell történnie, a múlt jelentősége abban áll csupán, hogy a konfliktust milyen okok hozták létre.¹²

Általa a bűnelkövető közvetlenül szembesülhet bűnös cselekményének következményeivel, mivel alkalmat kap arra, hogy feldolgozza felelősségét. Így értelmezhetővé válhat számára a felelősségre vonás, és racionalizálható lesz a büntetés is. Egyúttal az érintett közösség előtt is érthetőbbé válnak a bűncselekmény elkövetésének okai és következményei.¹³

A resztoratív igazságszolgáltatás lényegében azon problémák megoldásának szervezett modellje, amelyet az elkövető általi jogsértés idézett elő. A bűncselekményekre történő reagálásként alkalmazható a büntető igazságszolgáltatási rendszeren belül és kívül, s ismeretes az iskolai erőszakoskodások és a szomszédok közötti vita esetén alkalmazandó formái is. A resztoratív igazságszolgáltatás a büntető igazságszolgáltatási kontextusban használatos megnevezés.¹⁴

A resztoratív igazságszolgáltatás elméleti megalapozását az angol szakirodalomban általában három „R” betővel jelzik: *'Responsibility'*, *'Restoration'*, *'Reintegration'*. Az alapvető célok egyike, hogy az elkövető szembesüljön a tette következményeivel, a bűncselekmény áldozatra gyakorolt kihatásaival. A másik célkitűzés az elkövető általi jóvátétel elősegítése az áldozatok irányába (beleegyezésük esetén) vagy a közösség felé. A harmadik cél pedig az áldozat és az elkövető közötti kiegyezés lehetőségének megteremtése, illetve az áldozat és az elkövető reintegrációja, a közösségbe történő visszailleszkedése. További megközelítést jelent, hogy a fenti három elemmel jellemezhető

---

¹⁰Közvetítői tevékenység Módszertani útmutató az Igazságügyi Hivatal Pártfogó Felügyelői Szolgálat mediátorainak felkészüléséhez, 2006. 6. o.

¹¹Beck i.m.

¹²Kiss Anna: A közvetítői eljárásról. Kriminológiai Tanulmányok 43. kötet
<http://okri.hu/index.php/publikacio/kriminologiai-tanulmanyok> (2017. 02. 25.)

¹³Beck i.m.

¹⁴Görgényi Ilona: Kárjóvátétel a büntetőjogban, mediáció a büntetőügyekben, 2006., HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 41. o.

resztoratív igazságszolgáltatás kiegészíthető egy negyedik komponenssel: *'Reconciliation'* (kiegyezés).¹⁵

Fentiek tükrében elmondható, hogy a helyreállító igazságszolgáltatás középpontjában a bírói útról történő elterelés áll, célja a kialakult konfliktus kezelése a cselekményt elkövető egyén és a sértett között, a konfliktust megelőző állapot helyreállítása a felek között párbeszéd, az elkövető felelősségvállalása útján, a jogi normát szegő személy közösségbe történő visszafogadása, valamint az elkövető jövőbeni magatartásának elősegítése, a speciálprevenció erősítése.

A büntetőügyekben történő helyreállító igazságszolgáltatás alapelveiről szóló ENSZ deklaráció (a továbbiakban: ENSZ deklaráció) alapján különbséget tehetünk resztoratív eljárás és resztoratív eredmény között.¹⁶

Az ENSZ deklaráció szerint resztoratív eljárás minden olyan eljárás, amelynek során az áldozat és az elkövető, továbbá amikor helyénvaló, bármely más személy vagy a közösség tagja, akit érintett a bűncselekmény, aktívan közreműködik a bűnelkövetésből eredő következmények megoldásában, gyakran egy közreműködő segítségével. Resztoratív eljárásoknak lehet tekinteni a mediációt (mediation), a kiegyezést (conciliation), a konferenciát (conferencing) és az ítélőköröket (sentencing circles).¹⁷

Resztoratív eredmény pedig a resztoratív eljárás során elért megállapodás. A resztoratív eredmény olyan válaszokat és programokat foglal magába, mint a reparáció, a restitúció és a közérdekű munka, amelyek célkitűzése az egyéni és a kollektív szükségletek, valamint a felek felelősségének az összeegyeztetése, továbbá az áldozat és az elkövető integrációja.¹⁸

1.2. Mediáció a helyreállító igazságszolgáltatásban

A resztoratív igazságszolgáltatásnak többféle formája létezik, ezek közül az egyik a mediáció. Szűkebb

---

¹⁵Görgényi i.m. 42. o.

¹⁶ECOSOC Resolution 2002/12, Basic principles on the use of restorative justice programmes in criminal matters
<http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2002/resolution%202002-12.pdf> (2017. 03. 07.)

¹⁷Görgényi i.m. 51. o.

¹⁸Görgényi i.m. 51. o.

értelemben a resztoratív igazságszolgáltatás formáit illetően három fő típus különböztethető meg: a mediáció, az ún. „konferencia-beszélgetések” és az „ítélőkörök”, illetve „békekörök”.¹⁹

A mediáció azon az elméleten alapul, hogy a bűncselekmény elkövetésekor az érintettek - vagyis az elkövető és áldozata - között konfliktus szituáció jön létre, amit azután a büntetőeljárás nem képes, és nem is kíván feloldani. Ezt a konfliktust helyezi középpontba az egyezség, amelynek elsimítását közvetlenül az érintettek végzik el találkozásukkal, és saját ügyük eldöntésével.²⁰

A mediáció tehát olyan közvetítői eljárás, amely során a konfliktusba került felek egy pártatlan kívülálló, a közvetítő vagy mediátor segítségével oldják meg a köztük felmerült problémát. A mediátor feladata a felek között a kapcsolat fenntartása, a konfliktus rendezése érdekében történő segítségnyújtás, azonban a konfliktus rendezéséről nem ő, hanem a felek döntenek. A mediáció eredményeképpen jöhet létre az elkövető és a sértett között egy egyezség, a felek érdekeinek megfelelő tulajdonképpeni szerződés, amellyel lezárnak tekintik a vitát. Ezen egyezség megszegése azt eredményezi, hogy az állami igazságszolgáltatás útjáról elterelt bűncselekmény ismét állami kézbe kerül. A felek között létrejött megállapodás tartalma a jóvátétel, amely lehet anyagi jellegű kártérítés, de akár lehet immateriális szolgáltatás is.²¹

A mediáció kulcselemei a következők:²²

- A mediáció lényege az eljárás jellege.
- A mediációs eljárásban résztvevő felek a cselekmény elkövetője és elszenvetője, azaz, akire kihatott a cselekmény, és aki felelős az elkövetésért. A felek szabad belátásuk alapján döntenek, részvételük önkéntes.
- A felek közötti interakció alapja, hogy az elkövető elismeri az elkövetés tényét.
- A mediáció a kommunikáció lehetőségét biztosítja a felek számára. A mediációs eljárásban mind az áldozat, mind az elkövető kifejezésre juttathatja a cselekménnyel kapcsolatos gondolatait, továbbá a következmények megoldására vonatkozó elképzeléseit.
- A mediáció aktív közreműködést jelent és a tárgyaláson alapuló megegyezést segíti elő.

---

¹⁹Görgényi i.m. 46. o.

²⁰Barabás A. Tünde i.m. 10. o.

²¹Kiss Anna i.m.

²²Görgényi i.m. 132. o.

- A mediációs eljárás egy pártatlan, hozzáértő személy segítségével és közvetítésével zajlik.

Hazánkban a közvetítő eljárás bevezetésének az Európai Unió Tanácsának a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló 2001/220/IB számú kerethatározata adott nagy nyomatékot, amelynek 9. cikke a sértett kártérítéshez való jogát, míg a 10. cikke a közvetítéshez való jogát rögzíti. A kerethatározat 17. cikke a tagállamok számára a 10. cikkben foglaltak végrehajtására 2006. március 22. napjáig biztosít határidőt.

A mediáció fogalmának meghatározásakor az Európai Unió 2001/220/IB számú kerethatározatának definícióját veszem alapul, amelynek 1. cikkének e) pontja úgy fogalmaz, hogy a *„a büntetőügyekben történő mediáció a büntetőeljárás előtt vagy alatt a tárgyaláson alapuló megegyezés keresése a bűncselekmény áldozata és elkövetője között, egy hozzáértő személy közvetítésével”*.

2007. január 1-jén lépett hatályba, a helyreállító igazságszolgáltatás irányába tett fontos lépésként a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről szóló 2006. évi CXXIII. törvény, amely meghatározott körben lehetővé tette a büntetőjogi útról történő terelést, illetve a sértett számára a szélesebb körű, hatékonyabb jóvátételt. A büntető ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás jogalkalmazási tapasztalatai indokolják, hogy szabálysértések, mint a társadalomra a bűncselekményeknél csekélyebb fokban veszélyes cselekmények esetében is lehetőség nyíljon a közvetítői eljárás igénybe vételére. A szabálysértési eljárásban alkalmazható közvetítői eljárás (szabálysértési mediáció) célja, hogy a szabálysértési hatóságtól vagy a bíróságtól független, harmadik személy (közvetítő) bevonásával - a sértett és az eljárás alá vont személy közötti konfliktus rendezésének megoldását tartalmazó, a szabálysértés következményeinek jóvátételét és az eljárás alá vont személy jövőbeni jogkövető magatartását elősegítő - írásbeli megállapodás jöjjön létre. A megállapodásban foglalt jóvátételi kötelezettség teljesítése az eljárás alá vont személyt mentesíti a szabálysértési törvényben meghatározott felelősségre vonás alól.²³

A szabálysértési jogban alkalmazható közvetítői eljárás bevezetésére 2014. január 1. napjával került sor a 2013. évi CLXXXVI. törvénnyel.

---

²³Szabs. tv. 82/A. §-ához fűzött törvényi indokolás.

A szabálysértési eljárásban alkalmazott közvetítői eljárás jogforrásai a következők:

- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban Szabs. tv.),
- a szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás egyes kérdéseiről szóló 73/2013. (XII. 18.) BM rendelet,
- a Pártfogó Felügyelő Szolgálat Tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet.

2. Mediáció a szabálysértési eljárásban

2.1. A közvetítői eljárás megindításának alapja

A közvetítői eljárás a szabálysértési hatóságnak vagy a bíróságnak az eljárás felfüggesztéséről szóló és az ügy közvetítői eljárásra utaló döntésével indul meg, mely döntés fellebbezéssel nem támadható meg.²⁴

Az előkészítő eljárás során a közvetítői eljárással összefüggésben a szabálysértési hatóság alatt az előkészítő eljárást lefolytató szervet is érteni kell.²⁵ Ezen utaló szabály alapján megállapítható, hogy az elzárással is sújtható szabálysértések esetén az előkészítő eljárást lefolytató szerv is jogosult a közvetítői eljárás tárgyában döntést hozni.

Közvetítői eljárásra utalásnak a szabálysértési eljárás alatt egy alkalommal, és a szabálysértési hatóság vagy a bíróság érdemi határozatának meghozataláig van helye.²⁶

2.2. A közvetítői eljárásra utalás feltételei

Felnőttkorú elkövető esetén közvetítői eljárásnak - a Szabs. tv. 23. § (1) bekezdés b) és d) pontja kivételével - szabálysértési elzárással is sújtható szabálysértés, valamint a Szabs. tv. XXVII. és XXVIII. fejezetében meghatározott szabálysértések, azaz kiemelt közlekedési szabálysértések és

---

²⁴Szabs. tv. 82/C. §, 82/E. §

²⁵Szabs. tv. 117. § (4a) bekezdés

²⁶Szabs. tv. 82/A. § (2) bekezdés

közlekedéssel kapcsolatos egyéb szabálysértések esetén van helye.

Fiatalkorú esetén bármely szabálysértés esetén van helye.

Közvetítői eljárásnak a fent meghatározott szabálysértések esetén is csak akkor van helye, ha a szabálysértésnek van sértettje. Így nincs helye közvetítői eljárásnak például garázdaság szabálysértés vagy valótlan bejelentés szabálysértés esetén.

Sértett pedig az, akinek a szabálysértés sértette vagy veszélyeztette a jogát vagy a jogos érdekét.²⁷

A közvetítői eljárásra utalás tehát az alábbi feltételek teljesülése esetén lehetséges:

- a./ az eljárás alá vont személy a szabálysértés elkövetéséért való felelősségét elismerte,
- b./ az eljárás alá vont személy vállalja a szabálysértéssel okozott sérelmet a sértett által elfogadott módon és mértékben jóvátenni,
- c./ az eljárás alá vont személy és a sértett is hozzájárult a közvetítői eljárás lefolytatásához,
- d./ a szabálysértés jellegére, az elkövetés módjára és az eljárás alá vont személyre tekintettel a szabálysértési eljárás lefolytatása mellőzhető, és
- e./ és a közvetítői eljárásra utalással szemben nem áll fenn kizáró ok.²⁸

A közvetítő eljárásra utalás feltételeit az alábbiak szerint részletesen bemutatom.

- a./ az eljárás alá vont személy a szabálysértés elkövetéséért való felelősségét elismerte

Az elismerésnek a bűnösség beismerésre is ki kell terjednie, nem elegendő a ténybeli beismerés. A közvetítői eljárásra utalás szempontjából a beismerő vallomás megtételére mind az előkészítő eljárásban, mind a bírósági szakaszban van lehetőség.

A ténybeli beismerés ugyanis önmagában a bűnösség beismerésének hiányában aligha fejezi ki az elkövető őszinte megbánását. A teljes beismerés feltételül megkívánása azt akadályozza meg, hogy a

---

²⁷Szabs. tv. 54. § (1) bekezdés

²⁸Szabs. tv. 82/A. § (4) - (5) bekezdés

valódi büntudat és megbánás hiányában, pusztán taktikai megfontolások alapján kezdeményezze a terhelt ügyének közvetítői eljárásra utalását.²⁹

A bűnösség beismerésével szemben támasztott követelmény kifejezi, hogy a mediáció az elkövető bűnösségtudatára, szégyenérzetére kíván építeni, hogy ténylegesen megbánásra kerüljön az adott cselekmény elkövetése.

b./ az eljárás alá vont személy vállalja a szabálysértéssel okozott sérelmet a sértett által elfogadott módon és mértékben jóvátenni

A sértett által elfogadott módon és mértékben történő jóvátétel lehet materiális pl.: pénzösszeg, tárgy megjavítása vagy kicserélése), de lehet immateriális (pl.: bocsánatkérés, házfal lefestése) is. A sérelem kifejezés tehát nem egyenlő a szabálysértéssel okozott kárral, minden esetben a sértett által meghatározott módhoz és mértékhez igazodik. Ebből az is következik, hogy a közvetítői eljárás eredményes lehet akkor is, ha az elfogadott, illetve a megtérített kártérítési összeg az elkövetési értéktől (okozott kártól, vagyoni hátránytól stb.) eltér, attól akár alacsonyabb, akár magasabb. Annak eldöntése, hogy a jövődóbeli megállapodásból fakadó nem anyagi, hanem esetleg személyes természetű kötelelem teljesítése mennyiben tapad az eljárás alá vont személy személyéhez, a közvetítői eljárásra utaláskor általában nem állapítható meg. Az eljárás alá vont személy jóvátételi képességének vizsgálatára tapasztalataim szerint nem szokott sor kerülni, habár ennek vizsgálata a közvetítői eljárás eredményességének a megalapozása érdekében szükséges lenne, amelynek foganatosítására az eljárás alá vont személy kihallgatásakor kerülhetne sor. Az eljárás alá vont személy jóvátételre való képességét nem lehet kizárólag a személyes képességei alapján megítélni. Ha a megállapodás természete (pl. személyes gondozás) ezt nem zárja ki, akkor közömbös, hogy a jóvátételt ténylegesen ki teljesíti. Elég a képességet valószínűsíteni, és a közvetítői eljárásra utalás mellőzéséhez egyedül a jóvátételi képesség nyilvánvaló hiánya vezethet. Nem akadály a ügy közvetítői eljárásra utalásának, ha az eljárás alá vont személy a szabálysértéssel okozott kárt részben vagy egészben már önként megtérítette.³⁰

---

²⁹Dr. Akác Zoltán, Dr. Belegi Zoltán, Dr. Katona Sándor, Dr. Kónya István, Dr. Márki Zoltán, Dr. Mészár Róza, Dr. Molnár Gábor, Dr. Soós László: Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára, I. kötet. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2016. 148. o.

³⁰Szabs. tv. 82/A. § (2) bekezdés

c./ az eljárás alá vont személy és a sértett is hozzájárult a közvetítői eljárás lefolytatásához

Az önkéntesség elve a közvetítői eljárásban alapvető jelentőségű.

Egyrészt azt jelenti, hogy a szabálysértési mediáció, mint bármely mediációs eljárás, az érintett felek önkéntes hozzájárulásán alapul, a szabálysértési eljárást lefolytató szervek nem gyakorolhatnak nyomást a felekre, hogy beleegyezzenek a közvetítői eljárás lefolytatásába, sőt gondoskodniuk kell arról, hogy a feleket a hozzájárulásról való döntésben senki és semmi ne befolyásolja.

Másrészt azt is magában foglalja, hogy a feleknek minden egyezsége önként kell jutniuk, és egyik fél sem köteles elfogadni a másik által felajánlott vagy kért reparációt.³¹

Harmadrészt a közvetítői eljárás lefolytatásához való hozzájárulást bármikor visszavonhatják, ami lehet kifejezett, illetve a Szabs. tv. szerint meghatározott esetben hallgatóságos.³²

Ha az előkészítő eljárás során mind a sértett, mind az elkövető kiléte megállapítható és a közvetítői eljárással összefüggő kizáró feltétel nem áll fenn, a rendőrség a sértettet és az eljárás alá vont személyt tájékoztatja a szabálysértési eljárásban alkalmazható közvetítői eljárás szabályairól, valamint arról, hogy a közvetítői eljárásra utaláshoz szükséges jognyilatkozatok az előkészítő eljárásban is előterjeszthetők.³³

Ha a szabálysértési hatóság vagy a bíróság az elsőfokú érdemi döntés meghozataláig megállapítja a közvetítői eljárásra utalás feltételeit és az eljárás más okból történő felfüggesztésének vagy megszüntetésének nincs helye, továbbá a közvetítői eljárást kizáró ok nem áll fenn, haladéktalanul, 8 napos határidő tűzése mellett nyilatkozattételre hívja fel az eljárás alá vont személyt és a sértettet, feltéve, hogy a nyilatkozatok nem állnak rendelkezésre.³⁴

---

³¹Görgényi i.m. 156. o.

³²Szabs. tv. 82/F. § (2) bekezdése szerint, ha a sértett vagy az eljárás alá vont személy a szabályszerűen kézbesített idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt előzetesen, mielőtt az akadály tudomására jut, haladéktalanul, vagy ha ez már nem lehetséges, az akadály megszűnése után nyomban, de legfeljebb az elmulasztott határnapot követő 3 munkanapon belül alapos okkal nem igazolja, úgy kell tekinteni, mint aki a hozzájárulását visszavonta.

³³Szabs. tv. 117. § (4a) bekezdés

³⁴Szabs. tv. 82/A. § (3) bekezdés

d./ a szabálysértés jellegére, az elkövetés módjára és az eljárás alá vont személyre tekintettel a szabálysértési eljárás lefolytatása mellőzhető

A szabálysértés jellege, az elkövetés módja és az eljárás alá vont személye feltétel az ügy egyedi körülményeinek, sajátosságainak vizsgálatát kívánja meg, ebben a vonatkozásban általános szabály megfogalmazása nem lehetséges.

e./ és a közvetítői eljárásra utalással szemben nem áll fenn kizáró ok

Kizárt a közvetítői eljárás, ha a közvetítői eljárásra utalás a szabálysértési eljárás alatt egyszer már megtörtént, így, ha az eredménytelenül zárult, még egyszer elterelésre nincs lehetőség.³⁵

Az eljárásnak mások okból történő felfüggesztésének vagy megszüntetésének van helye. Amennyiben tehát az eljárásnak mások okból történő felfüggesztésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye, úgy az eljárás felfüggesztésére vagy megszüntetésére ezen más okból kell, hogy sor kerüljön, ezért ebben az esetben szintén nincs helye közvetítői eljárásnak.³⁶

Nem alkalmazható a közvetítői eljárás olyan eljárás alá vont személy ügyében, aki ellen korábban szabálysértési eljárás indult, az annak során alkalmazott közvetítői eljárás eredményes volt, és az eredményes közvetítői eljárás befejezésének időpontja óta egy év még nem telt el az újabb szabálysértés elkövetéséig. Ez a kizáró rendelkezés az eljárás alá vont személy visszaélészerű magatartását kívánja megakadályozni azzal, hogy a rendszeresen szabálysértést elkövetőkkel szemben nem teszi lehetővé a közvetítői eljárás lefolytatását.³⁷

2.3. A közvetítő

A közvetítői eljárást a szabálysértési hatóság vagy a bíróság székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálat közvetítői tevékenységet végző pártfogó felügyelője (a továbbiakban: közvetítő) folytatja le.³⁸

---

³⁵Szabs. tv. 82/A. § (2) bekezdés

³⁶Szabs. tv. 82/A. § (3) bekezdés

³⁷Szabs. tv. 82/A. § (5) bekezdés

³⁸Szabs. tv. 82/D. § (1) bekezdés

A szabálysértési hatóság és a bíróság tehát nem vehet részt a közvetítői eljárásban, amelynek indoka a közvetítő személyével szembeni függetlenség követelménye. A közvetítői megbeszélésen elhangzottak kizárólagosan a sértettre, az eljárás alá vont személyre és a közvetítőre tartozik.

A Szabs. tv. az alábbi összeférhetetlenségi szabályt fogalmazza meg a közvetítővel szemben.

A közvetítő feladata, hogy a közvetítői eljárás során pártatlanul, lelkiismeretesen, a szakmai követelmények szerint közreműködjön a megállapodás létrehozásában. A közvetítőnek tiszteletben kell tartania az eljárásban résztvevők méltóságát, és arra kell törekednie, hogy a résztvevők egymással szemben is tisztelettel járjanak el. A közvetítőt - ha törvény másként nem rendelkezik - titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tényre, adatra és körülményre vonatkozóan, amelyről közvetítői tevékenységével összefüggésben szerzett tudomást. A közvetítő titoktartási kötelezettsége a közvetítői tevékenység megszűnése után is fennáll.³⁹

A mediátor feladata tehát mint független és pártatlan harmadik személynek a konfliktus tisztázása a felek közötti kommunikáció megnyitásával, valamint a felek közötti megállapodás létrehozásában történő közreműködés. Úgyis mondhatnánk, hogy a mediátor feladata az egyezséghez vezető út kontrollálása, a végeredmény pedig a felek felelőssége.

2.4. A közvetítői eljárás lefolytatása

2.4.1. A közvetítői eljárás garanciális szabályai

A Szabs. tv. mind a sértetti oldalon, mind az eljárás alá vont személy oldalán különböző garanciális szabályokat fogalmaz meg a közvetítői eljárás során tett nyilatkozatok és a született megállapodás felhasználhatóságát illetően a szabálysértési eljárásban, illetve más hatósági vagy bírósági eljárásban.

a./ a mediáció során tett nyilatkozatok felhasználhatósága a szabálysértési eljárásban

A közvetítői eljárásban keletkezett iratok - a közvetítés eredményeként létrejött megállapodást tartalmazó okirat és a közvetítő jelentése kivételével -, valamint az eljárás alá vont személynek és a

---

³⁹Szabs. tv. 82/D. § (2) és (4) bekezdés

sértettnek a közvetítői eljárás során tett, az eljárás alapjául szolgáló cselekményre vonatkozó nyilatkozata abban a szabálysértési eljárásban, amelyben a közvetítői eljárásra sor került, bizonyítási eszközként nem használható fel. A közvetítői eljárás eredményét nem lehet az eljárás alá vont személy terhére értékelni.⁴⁰

b./ a mediáció során tett nyilatkozatok felhasználhatósága egyéb eljárásban

A Szabs. tv. szerinti közvetítői eljárás befejezését követően indult bírósági, választottbírói vagy egyéb eljárásban a felek nem hivatkozhatnak

a) a másik fél által, a vita lehetséges megoldásával összefüggésben a Szabs. tv. szerinti közvetítői eljárásban kifejtett álláspontra, javaslatra, és

b) a másik félnek a Szabs. tv. szerinti közvetítői eljárásban tett elismerő, joglemondó nyilatkozatára.⁴¹

c./ a mediációs eljárásban született megállapodás felhasználhatósága

A közvetítői eljárásban létrejött, írásba foglalt megállapodás a közvetítői eljárás célján túlmenően joghatás kiváltására nem alkalmas.⁴²

A közvetítői eljárásban létrejött megállapodás nem érinti a sértettnek azt a jogát, hogy a szabálysértési eljáráson kívül a szabálysértésből származó igényét bírósági, választottbírói vagy egyéb eljárás keretében érvényesítse.⁴³

2.4.2. A közvetítői eljárás lefolytatásának határideje

A közvetítői eljárást úgy kell megszervezni, hogy azt a szabálysértési eljárás felfüggesztésének időtartamán belül be lehessen fejezni és a megállapodásról szóló okirat, valamint a jelentés a szabálysértési eljárás felfüggesztése határidejének letelte előtt megérkezzen a szabálysértési hatósághoz vagy a bírósághoz.⁴⁴

---

⁴⁰Szabs. tv. 82/H. § (7) bekezdés

⁴¹Szabs. tv. 82/H. § (10) bekezdés

⁴²Szabs. tv. 82/H. § (8) bekezdés

⁴³Szabs. tv. 82/H. § (9) bekezdés

⁴⁴Szabs. tv. 82/F. § (1) bekezdés

Az eljárás felfüggesztésének határideje 30 nap, azaz ezen időtartam alatt kell a közvetítői megbeszélést megtartani, a feleknek megegyezésre jutni és az eljárás alá vont személynek a kár megtérítését vagy egyéb jóvátételt teljesíteni, valamint a megállapodásról szóló okiratnak és a jelentésnek a szabálysértési hatósághoz vagy a bírósághoz megérkeznie. A határidő meghosszabbítására főszabályként csak az eljárás alá vont személy jövedelmi vagyoni viszonyaira tekintettel engedélyezett hosszabb teljesítési határidő esetén van lehetőség, azonban a közvetítői eljárás lezárása ebben az esetben is legfeljebb további 30 nappal hosszabbítható meg. A szabálysértési hatóság vagy a bíróság a közvetítő értesítése alapján az eljárás felfüggesztését ebben az esetben legfeljebb 30 nappal meghosszabbítja.⁴⁵

A közvetítői megbeszélést főszabályként a közvetítői eljárás megindulásától számított 15 napon belüli időpontra és egy alkalomra kell összehívni. Ismételt megbeszélés csak kivételesen indokolt esetben hívható össze, és akkor, ha az az eljárás felfüggesztésének 30 napos időtartama betartható.⁴⁶

A közvetítői megbeszélésről a közvetítő feljegyzést készít.⁴⁷

2.4.3. A közvetítői megbeszélés szakaszai

A közvetítői megbeszélés az alábbi szakaszokra bontható.

2.4.3.1. A kapcsolatfelvétel

A mediációs folyamat a kapcsolatfelvétellel indul, a közvetítő a közvetítői megbeszélésre az eljárás alá vont személyt és a sértettet idézi. A közvetítői eljárásban az idézésre és a kézbesítésre a Szabs. tv. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.⁴⁸

A sértett és az eljárás alá vont személy jogosult arra, hogy jogi képviselőt hatalmazzon meg, aki az eljárásban részt vehet, de a megállapodásnak az általa képviselt fél nevében történő megkötésére

---

⁴⁵Szabs. tv. 82. § (3a) bekezdés

⁴⁶Szabs. tv. 82/G. § (1) bekezdés

⁴⁷Szabs. tv. 82/G. § (2) bekezdés

⁴⁸Szabs. tv. 82/F. § (4) bekezdés

nem jogosult.⁴⁹

Ha a sértett korlátozottan cselekvőképes, a közvetítői eljárásban a törvényes képviselő részvétele kötelező. Ha a sértett cselekvőképtelen kiskorú vagy a cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság hatálya alatt áll, a közvetítői eljárásban nem vehet részt, helyette törvényes képviselője jár el.⁵⁰

2.4.3.2. Első szakasz: bevezetés, az ülés megnyitása

Az ülés ezen szakaszának célja a mediációs folyamat bemutatása, az alapvető szabályok tisztázása.

2.4.3.3. Második szakasz: a megszakítás nélküli idő

Ennek a szakasznak a célja, hogy a felek közbeszólás nélkül elmondhassák álláspontjaikat.

A mediátor a felek előadása közben kialakítja véleményét a felek álláspontjáról, az érdekekről és szükségletekről, felméri a felek személyiségét, egymás közti viszonyát, valamint a megállapodás megkötését akadályozó tényezőket.

Végül a közvetítő meghatározza a témákat.

2.4.3.4. Harmadik szakasz: az eszmecsere

Ennek a szakasznak a legfontosabb célja, hogy segítsen megérteni a másik fél szempontjait a konfliktussal kapcsolatban. A cél elérése érdekében a felek között bizalmat kell kiépíteni a közös nézőpontok hangsúlyozásával.

A mediációnak ebben a szakaszában a valódi érdekeket (a kielégítendő igényeket), amelyek mindkét fél állásfoglalásának alapját képezik, úgy kell kialakítani, hogy azok alapján a későbbiekben bármilyen

---

⁴⁹Szabs. tv. 82/E. § (3) bekezdés

⁵⁰Szabs. tv. 82/E. § (4) bekezdés

megállapodás kivitelezhető legyen.

2.4.3.5. Negyedik szakasz: a megállapodás kidolgozása

Ennek a szakasznak a feladata a lehetőségek kialakítása, a lehetőségek vizsgálata megvalósíthatóságuk alapján, majd a mindkét fél számára elfogadható javaslatok kidolgozása, amely a vitatott témák megoldását tartalmazza.

2.4.3.6. Ötödik szakasz: a megállapodás írásba foglalása

A megállapodás célja a konfliktus megoldásához szükséges kötelezettségek írásba foglalása.

A közvetítői eljárásban a megállapodás akkor jön létre, ha a sértett és az eljárás alá vont személy között a szabálysértéssel okozott kár megtérítésében vagy a szabálysértés káros következményeinek egyéb módon való jóvátételében azonos álláspont alakul ki.⁵¹

A megállapodással szemben az alábbi kritériumok fogalmazhatóak meg:

- mindkét fél számára előnyös legyen,
- világosan, egyszerűen íródjon,
- a felek megállapodását rögzítse,
- az összes téma szerepeljen benne,
- semlegesen hangvételű és kiegyensúlyozott legyen.

A megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy

a) az eljárás alá vont személy a Szabs. tv.-ben meghatározott határidőig a szabálysértéssel okozott kárt megfizeti vagy más módon jóvátételt nyújt,

b) az eljárás költségeit ki viseli.⁵²

A megállapodásban vállalt kötelezettségeknek meg kell felelniük a jogszabályoknak, ésszerűnek kell

---

⁵¹Szabs. tv. 82/H. § (1) bekezdés

⁵²Szabs. tv. 82/H. § (2) bekezdés

lenniük és nem ütközhetnek a jó erkölcsbe.⁵³

A közvetítő a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételeknek megfelelő megállapodást jóváhagyja.

A megállapodást a közvetítő akkor hagyja jóvá, ha az eljárás alá vont személy az okozott kár megfizetését vagy más módon történő jóvátételt olyan határidővel vállalja, amely a közvetítői eljárás lefolytatására meghatározott 30 napos időtartamban történő lezárását nem késlelteti. Kivételesen, ha azt az eljárás alá vont személy vagyoni és jövedelmi helyzete indokolja, a közvetítő hosszabb időtartamú teljesítési kötelezettségvállalást tartalmazó megállapodást is jóváhagyhat, ami a közvetítői eljárás lezárását legfeljebb 30 nappal hosszabbítja meg.⁵⁴

A közvetítő az okiratot a jelen lévő sértettnek, az eljárás alá vont személynek és a jelen lévő képviselőjüknek átadja, ha a képviselő nincs jelen, részére az okiratot kézbesíti. A megállapodásról kiállított okirat közokirat.⁵⁵

2.4.3.7. Hatodik szakasz: a közvetítői ülés lezárása

Az ülés lezárása az ülés eredményétől függően alakul.

Megállapodás létrejötte esetén az elért eredmények összegzése, az elvégzett munka elismerése és a nyomkövetés megemlítése szükséges.

Amennyiben további ülés szükséges, akkor a megtett út összegzése, a két ülés közti feladatok meghatározása, a következő ülés időpontjának rögzítése és a részvétel elismerése a teendő.

Ha nem jön létre megállapodás, akkor a megtett út elismerése, a fennmaradó megoldatlanságok, feladatok összegzése és a nyomkövetés megemlítése szükséges.

2.4.4. A közvetítői eljárás befejeződése

---

⁵³Szabs. tv. 82/H. § (3) bekezdés

⁵⁴Szabs. tv. 82/H. § (5) - (6) bekezdés

⁵⁵Szabs. tv. 82/H. § (4) bekezdés

A közvetítői eljárás azon a napon fejeződik be, amikor

a) a közvetítő által jóváhagyott megállapodás alapján az eljárás alá vont személy a szabálysértéssel okozott kárt a sértettnek megtérítette vagy a szabálysértés káros következményeit egyéb módon jóvátette,

b) a sértett vagy az eljárás alá vont személy részére küldött idézés kézbesítésének abból eredő eredménytelenségéről szerez tudomást a közvetítő, hogy a címzett ismeretlen helyen tartózkodik,

c) a sértett vagy az eljárás alá vont személy haláláról a közvetítő hivatalos tudomást szerez,

d) a sértett vagy az eljárás alá vont személy kijelenti a közvetítő előtt, hogy kéri a közvetítői eljárás befejezését,

e) a sértett vagy az eljárás alá vont személy a közvetítői eljáráshoz adott hozzájárulását visszavonta, vagy mulasztását e törvény értelmében a hozzájárulás visszavonásának kell tekinteni,

f) a közvetítői megbeszélést úgy zárják le, hogy annak során a sértett és az eljárás alá vont személy nem kötött megállapodást vagy azt a közvetítő nem hagyta jóvá,

g) az eljárás alá vont személy a közvetítő által jóváhagyott megállapodás szerinti kötelezettségének még jogszerűen eleget tehetett volna.⁵⁶

A megállapodás teljesítését a közvetítői eljárásban a közvetítő ellenőrzi.⁵⁷

A közvetítői eljárás eredményes, ha a megállapodás alapján az eljárás alá vont személy a szabálysértéssel okozott kárt a sértettnek megtérítette vagy a szabálysértés káros következményeit egyéb módon jóvátette.⁵⁸ Minden más esetben a közvetítői eljárás eredménytelenül zárul.

A közvetítői eljárás befejezését követően a közvetítő a közvetítői eljárásról jelentést készít, amelyet az eljárás befejezésére alapot adó okirattal együtt megküld a szabálysértési hatóságnak vagy a bíróságnak, és ezzel egyidejűleg a megküldés tényéről írásban tájékoztatja a sértettet, a magánindítvány előterjesztőjét, az eljárás alá vont személyt és képviselőiket.⁵⁹

---

⁵⁶Szabs. tv. 82/I. § (1) bekezdés

⁵⁷Szabs. tv. 82/I. § (2) bekezdés

⁵⁸Szabs. tv. 82/I. § (3) bekezdés

⁵⁹Szabs. tv. 82/J. § (1) bekezdés

2.4.5. A közvetítói eljárás során felmerült költségek⁶⁰

A közvetítói eljárás díjmentes.

A közvetítói eljárás során felmerült költség nem szabálysértési költség, azt eltérő megállapodás vagy a Szabs. tv. eltérő rendelkezése hiányában az eljárás alá vont személy viseli.

A sértett viseli a saját érdekkörében felmerült költségeket, kivéve, ha erről a sértett és az eljárás alá vont személy másképp állapodik meg.

Az állam viseli azt a költséget, amely annak kapcsán merült fel, hogy az eljárás alá vont személy vagy a sértett hallássérült, beszéd fogyatékos, vak, a magyar nyelvet nem ismeri, vagy az eljárás során nemzetiségi nyelvét használta.

2.4.6. A közvetítói eljárás következménye

A szabálysértési eljárást határozattal meg kell szüntetni, ha a közvetítő a közvetítói eljárás eredményes lefolytatásáról tájékoztatta a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot.⁶¹ Ugyanazon szabálysértés miatt nem büntethető, akinek szabálysértési ügyét a szabálysértési hatóság vagy a bíróság közvetítói eljárásra utalta és a közvetítói eljárás eredményes volt.⁶²

Amennyiben azonban a közvetítő az eljárás eredménytelen befejeződéséről tájékoztatja a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot, úgy a szabálysértési eljárás folytatásának van helye.⁶³

3. A bírósági eljárás és a mediáció összehasonlítása

A bírósági eljárást és a mediációt az alábbi négy szempont szerint hasonlítom össze:⁶⁴

- a./ önkéntesség,
- b./ döntéshozatal,

---

⁶⁰Szabs. tv. 82/K. §

⁶¹Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés j) pont

⁶²Szabs. tv. 2. § (9) bekezdés

⁶³Szabs. tv. 82. § (3b) bekezdés

⁶⁴Tanulmányok - Aradi Csilla: Bírósági Eljárás vs. Mediáció

http://epa.oszk.hu/02200/02234/00002/pdf/EPA02234_Diskurzus_2011_2_04-12.pdf (2017. 02. 25.)

c./ a végeredmény hatása a felekre,

d./ az eljárás gyorsasága, költségek.

a./ önkéntesség

A bírósági eljárásban az önkéntesség elve nem érvényesül, mind az eljárás alá vont személy részéről, mind a sértett részéről a szabálysértési eljárás megindulása esetén a részvétel kötelező, a meg nem jelenés a törvényben meghatározott szankciók alkalmazását vonja maga után.

Ezzel szemben a mediáció önkéntes, kizárólag a felek akaratától függ, mind a megindítás, mind a részvétel, mind a megállapodás megkötése. Az önkéntesség által a feleknek nem kell kötelezően bírósági tárgyalásra járniuk, számukra kiszámítható időpontban záródhat az eljárás, hiszen csak rajtuk múlik az egyezségkötés időpontja, a felek egy pártatlan, harmadik személy közreműködésével saját magukat képviselve szabadon, eljárásbeli kötöttségek nélkül beszélhetnek egymással, kérdéseket tehetnek fel egymásnak, kifejthetik véleményüket a kialakult konfliktusról, így megérthetik egymás helyzetét, végső soron a felek a mediátor segítségével maguk oldhatják meg a konfliktusukat.

b./ döntéshozatal

A bíróság feladata a tisztességes eljárás lefolytatása, valamint a beszerzett adatok alapján bizonyítható tényállás megállapítása, és ennek alapján a döntés meghozatala. A bírósági eljárásban a felek kezéből így teljes mértékben kikerül a döntéshozatal lehetősége.

A közvetői eljárásban a döntés a felek felelőssége, nekik kell közösen eljutniuk a döntésig a közvetítő segítségével, kizárólag rajtuk múlik, hogy meg tudnak-e egyezni vagy sem. Ezáltal a felek fontos szereplőjévé válnak a jóvátétel folyamatának, mindketten aktívan részt vehetnek a konfliktus rendezésében, a sértettnek lehetősége van igényének megfogalmazására, és az elkövető is elmondhatja lehetőségeit, és olyan jóvátételi formát fogalmazhat meg, amelynek teljesítésére képes, így azáltal, hogy a felek helyett nem mások döntenek, nagyobb az esélye a megállapodásban foglaltak betartásának.

c./ a végeredmény hatása a felekre

A bírósági eljárásban az alapfelállás a nyertes - vesztes pozíció, rosszabb esetben pedig mindkét fél elégedetlenül távozik a tárgyalóteremből. A bírósági eljárás a nyertes - vesztes pozíció felállításával a felek közötti szembenállást erősíti.

A mediációban a feleknek lehetőségük van kompromisszumos megoldások kidolgozására, amelynek eredményeképpen mindkettőjük számára megnyugtatóan zárulhat a közvetítés, létrejöhet a nyertes - nyertes szituáció, ami javíthatja a felek közötti viszonyt. Az anyagi kárpótlással az elkövető helyreállítja az okozott vagyoni sérelmet. A sértett az anyagi kárpótlás mellett érzelmi jóvátételt is kaphat, ami segíti feldolgozni az átélt traumát. Az elkövető pedig szembenézhet tette következményeivel, megbánást tanúsíthat a sértett irányában, aminek a későbbiekben visszatartó ereje lehet a bűnisméltés szempontjából. A megegyezés következtében az elkövető mentesül a felelősségrevonás alól.

d./ az eljárás gyorsasága, költségek

Ezen összehasonlítási pontban véleményem szerint nincs számottevő különbség a bírósági (szabálysértési) eljárás és a mediáció között, figyelembe véve azt, hogy mindkét eljárási formában a Szabs. tv. szűk határidőket határoz meg az eljárás lefolytatására.

A szabálysértési eljárás során felmerült költségeket (pl.: tanú utazási költségtérítése, szakértői díj) az eljárás alá vont személy felelősségre vonása esetén az eljárás alá vont személy viseli, míg a közvetítői eljárás során nincs költségigényes bizonyítás, a feleknek a felmerült költségek vonatkozásában is lehetőségük van egyezség megkötésére, a költségek megosztására, és csak megállapodás hiányában köteles az eljárás alá vont személy viselni a mediáció során felmerült költségeket.

Felhasznált irodalom

Barabás A. Tünde: Börtön helyett egyezség? Mediáció és más alternatív szankció Európában, 2004., Complex Kiadó

Beck László, Dr. Fleck Zoltán, Dr. Gyulavári Ágnes, Iványi Klára, Kánya Kinga, Dr. Navratil Szonja, Wagner János: A büntető ügyekben alkalmazható közvetítói tevékenység bevezetésének tapasztalatai Magyarországon. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Országos Bűnmegelőzési Bizottság http://bunmegelozes.easyhosting.hu/dok/b_ugyek_mediacio.pdf (megtekintés időpontja 2017. 02. 25.)

Dr. Kondorosi Ferenc: Büntetőpolitikai reform Magyarországon. <http://bv.gov.hu/bortonugyi-szemle> (megtekintés időpontja 2017. 02. 25.)

Dr. Vigh József: A kárhelyreállító igazságszolgáltatás eszközei a büntető igazságszolgáltatás rendszerében.

<http://jesz.ajk.elte.hu/vigh14.html> (megtekintés időpontja 2017. 02. 25.)

Herke Csongor: A sértett - terhelt mediáció szerepe a bűnmegelőzésben.

<http://pecshor.hu/periodika/2003/herke.pdf> (megtekintés időpontja 2017. 02. 25.)

Közvetítói tevékenység Módszertani útmutató az Igazságügyi Hivatal Pártfogó Felügyelői Szolgálat mediátorainak felkészüléséhez, 2006.

Kiss Anna: A közvetítói eljárásról. Kriminológiai Tanulmányok 43. kötet

<http://okri.hu/index.php/publikacio/kriminologiai-tanulmanyok> (megtekintés időpontja: 2017. 02. 25.)

Görgényi Ilona: Kárjótétel a büntetőjogban, mediáció a büntetőügyekben, 2006., HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest

ECOSOC Resolution 2002/12, Basic principles on the use of restorative justice programmes in criminal matters

<http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2002/resolution%202002-12.pdf> (megtekintés időpontja: 2017. 03. 07.)

Tanulmányok - Aradi Csilla: Bírósági Eljárás vs. Mediáció

http://epa.oszk.hu/02200/02234/00002/pdf/EPA02234_Diskurzus_2011_2_04-12.pdf (megtekintés időpontja: 2017. 02. 25.)

Dr. Akácz József, Dr. Belegi József, Dr. Katona Sándor, Dr. Kónya István, Dr. Márki Zoltán, Dr. Mészár Róza, Dr. Molnár Gábor, Dr. Soós László: Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára, I. kötet. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2016.

Felhasznált jogszabályok

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény,

A szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás egyes kérdéseiről szóló 73/2013. (XII. 18.) BM rendelet,

A Pártfogó Felügyelő Szolgálat Tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet.